

تلفات ناشی از حوادث رانندگی در جاده‌های کشور

مرکز تحقیقات سازمان پزشکی قانونی کشور در گزارش «بررسی آماری مرگ‌ومیر ناشی از تصادفات رانندگی در سال ۱۳۹۲ و نوروز ۱۳۹۳، آمار متوفیان ناشی از حوادث رانندگی را در سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۹۲، متوفیان ناشی از حوادث رانندگی طی سال ۱۳۹۲ و بالاخره آمار کشته‌های ناشی از حوادث رانندگی در ایام نوروز سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۹۲ ارائه کرده است». این گزارش مورد بررسی و یافته‌های آن به شرح زیر از نظر می‌گذرد.

۱. متوفیان دوره ۱۳۸۰-۱۳۹۲: در دوره ۱۳۸۰-۱۳۹۲ تلفات ناشی از حوادث رانندگی بعد از یک دوره

افزایش سالیانه، با تدابیر اتخاذ شده روند کاهشی به خود گرفته است. در این دوره طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۴ همواره تعداد متوفیان افزایش داشته به طوری که از ۱۹,۷۲۷ نفر در سال ۱۳۸۰ به ۲۷,۷۵۹ نفر در سال ۱۳۸۴ رسیده که از متوسط رشد ۱۰/۱۸ درصد در سال برخوردار بوده است. در همین دوره بیشترین رشد ۱۷/۶ درصد و مربوط به سال ۱۳۸۲ و کمترین رشد ۱/۴ درصد و مربوط به سال ۱۳۸۳ بوده است.

توقف رشد و کاهش میزان متوفیان ناشی از حوادث رانندگی از سال ۱۳۸۵ شروع می‌گردد. در این سال تعداد مرگ‌ومیر از ۲۷,۷۵۹ نفر در سال ۱۳۸۴ به ۲۷,۵۶۷ نفر یعنی کاهشی معادل ۰/۶۹ درصد می‌رسد که این خود آغاز کاهش در تلفات ناشی از حوادث رانندگی به حساب می‌آید. این کاهش طی دوره ۱۳۸۵-۱۳۹۲، بجز سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۹ که هر یک رشدی معادل ۱/۹ و ۱/۲ درصد نسبت به سال قبل خود داشته‌اند، همواره ادامه داشته به طوری که در سال ۱۳۹۲ تعداد تلفات حوادث رانندگی به ۱۷,۹۹۴ نفر رسیده است. به طوری که ملاحظه می‌شود به موازات افزایش تعداد متوفیان ناشی از حوادث رانندگی، اراده لازم جهت کاهش میزان متوفیان از سال ۱۳۸۵ شکل می‌گیرد و با کمک و هماهنگی دست‌اندرکاران، پافشاری در اعمال قانون، نظارت و کنترل بر عبور و مرور وسایل نقلیه، حضور مقتدرانه پلیس راهنمایی و رانندگی در مسیرهای عبور و مرور و همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران به تدریج تعداد متوفیان کاهش می‌یابد. لازم به یادآوری است که در طول دوره مذکور در تولید وسایل نقلیه داخلی، تولید و ورود لوازم یدک و بالاخره کیفیت تعمیر و نگهداری خودرو چندان بهبودی دیده نشده است در صورتی که استفاده از وسیله نقلیه استاندارد و با کیفیت مناسب و نیز کیفیت بالای تعمیر و نگهداری از جمله می‌تواند به کاهش تصادفات و کاهش میزان مرگ‌ومیر ناشی از حوادث رانندگی کمک کند.

معاونت پژوهش‌های
زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات زیربنایی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۲۵۰۱۳۸۵۰

تاریخ انتشار:
۱۳۹۳/۵/۲۹

۲. متوفیان سال ۱۳۹۲ به تفکیک حمل‌ونقل برون و درون‌شهری: از مجموع ۱۷,۹۹۴ نفر متوفیان

حوادث رانندگی در سال ۱۳۹۲ معادل ۱۱,۵۶۶ نفر یا ۶۴/۲۸ درصد آنان در حوادث رانندگی برون‌شهری (جاده‌ها) و ۵,۰۶۳ نفر یا ۲۸/۱۴ درصد آنان در حوادث رانندگی درون‌شهری، ۱,۲۹۶ نفر یا ۷/۲ درصد آنان در جاده‌های روستایی و بقیه یعنی ۶۹ نفر یا ۰/۳۸ درصد با علل نامعلوم تصادف، جان خود را در این سال از دست داده‌اند.

بررسی متوفیان حوادث رانندگی برون‌شهری به تفکیک استان‌ها نشان می‌دهد که بیشترین متوفیان در سال ۱۳۹۲ مربوط به استان فارس با ۱,۰۲۳ نفر و بعد از آن استان‌های خراسان رضوی و اصفهان به ترتیب با ۷۴۰ و ۶۱۸ نفر بوده است. برون‌شهری در استان تهران معادل ۳۴۵ نفر بوده است که با این تعداد، این استان در زمره

استان‌های با کمترین تلفات حوادث رانندگی برون‌شهری در سال ۱۳۹۲ قرار داشته است، در زمینه کمترین متوفیان حوادث رانندگی برون‌شهری در سال ۱۳۹۲ اطلاعات موجود نشان می‌دهد که استان ایلام با ۱۰۰ نفر تلفات در مرتبه اول قرار دارد و بعد از آن استان‌های کهگیلویه و بویراحمد با ۱۱۴ نفر و یزد با ۱۴۴ نفر در مراتب بعدی قرار دارند در رابطه با استان‌های با بالاترین و کمترین متوفیان می‌توان گفت به‌طور کلی استان‌های مسافرتی - زیارتی که متقاضی سفر بیشتری، در مناسبت‌ها و ایام سال دارند، بیشترین تلفات ناشی از حوادث رانندگی در جاده‌های کشور (حمل‌ونقل برون‌شهری) را به‌خود اختصاص داده‌اند و استان‌های کمتر برخوردار که متقاضی سفر کمتری دارند، کمترین میزان تلفات را داشته‌اند. حال که مسافرپذیری و وجود جاذبه‌های مذهبی، توریستی از جمله عوامل افزایش میزان متوفیان ناشی از حوادث رانندگی برون‌شهری مطرح است اطلاع از وضعیت چند استان مسافرپذیر و مطرح از جمله استان‌های مازندران، گیلان و خوزستان خالی از فایده نخواهد بود. در این رابطه باید گفت که سه استان مذکور نیز از جمله استان‌ها با تلفات بالا در حوادث رانندگی برون‌شهری (جاده‌ها) در سال ۱۳۹۲ محسوب می‌شوند به‌طوری که استان خوزستان معادل ۶۰۰ نفر، استان مازندران ۵۹۱ نفر و استان گیلان ۵۰۰ نفر تلفات حوادث رانندگی برون‌شهری در این سال داشته‌اند. وجود تلفات بالا در حوادث رانندگی برون‌شهری استان‌های مسافرتی - زیارتی طلب می‌کند تا ضمن کنترل و نظارت مستمر بر عبور و مرور جاده‌ها در همه ایام سال، بر میزان کنترل و نظارت بر جاده‌ها در ایام و مناسبت‌های ویژه به‌طور محسوسی اضافه شود تا از میزان تصادفات رانندگی و عوارض ناشی از آن در این ایام تا حد امکان کاسته گردد.

در ارتباط با حمل‌ونقل درون‌شهری (داخل شهرها) بیشترین متوفیان حوادث رانندگی در سال ۱۳۹۲ مربوط به استان تهران با ۱۰۰۷۸ نفر است و پس از آن استان‌های خراسان رضوی با ۵۱۹ نفر و اصفهان با ۴۲۷ نفر قرار دارند. به‌طوری که ملاحظه می‌شود اگرچه استان تهران در حمل‌ونقل برون‌شهری تعداد متوفیان کمتری نسبت به استان‌های فارس و خراسان رضوی و اصفهان داشته، اما در حمل‌ونقل درون‌شهری بیشترین میزان تلفات یعنی ۲۱/۲۹ درصد کل میزان متوفیان حوادث رانندگی در درون‌شهری (داخل شهرها) را در سال ۱۳۹۲ داشته است و سپس استان‌های خراسان رضوی و اصفهان نظیر حمل‌ونقل برون‌شهری بالاترین میزان تلفات نسبت به سایر استان‌ها در سال ۱۳۹۲ داشته‌اند. استان‌های با کمترین تلفات در حمل‌ونقل درون‌شهری (داخل شهرها) هم در این سال استان ایلام با ۱۸ نفر و استان‌های کهگیلویه و بویراحمد با ۲۶ نفر و خراسان جنوبی با ۲۹ نفر در مراتب بعدی قرار دارند. به‌طوری که ملاحظه می‌شود در حمل‌ونقل درون‌شهری هم استان‌های بزرگ و برخوردار بیشترین تلفات و استان‌های کمتر برخوردار کمترین تلفات را داشته‌اند.

۳. متوفیان در ماه‌های سال ۱۳۹۲: بررسی آمار ماهیانه متوفیان حوادث رانندگی در سال ۱۳۹۲ حکایت از آن دارد که در این سال بیشترین تعداد متوفیان مربوط به ماه شهریور با ۱۲/۲۵ درصد از کل مرگ‌ومیر این سال و کمترین تعداد متوفیان مربوط به دی‌ماه سال ۱۳۹۲ با ۶/۴۷ درصد است. در رابطه با بالا بودن تعداد متوفیان در شهریورماه لازم به یادآوری است که در حمل‌ونقل برون‌شهری، ماه شهریور، ماه پرتردد در جاده‌ها و اوج سفر خانواده‌ها به شمار می‌رود که با شروع مدارس، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در پایان شهریورماه، رفته رفته میزان مسافرت‌ها، همان‌طوری که آمار نشان می‌دهد، کاهش پیدا می‌کند که این کاهش میزان سفرها و تردد در جاده‌ها، میزان تصادفات رانندگی و مرگ‌ومیر ناشی از آن را نیز کاهش می‌دهد تا جایی که این میزان به حداقل خود در دی‌ماه می‌رسد که پایین‌ترین میزان تردد را دارد. به‌طوری که ملاحظه می‌شود میزان تصادفات و مرگ‌ومیر ناشی از آن با میزان تردد وسایل نقلیه رابطه مستقیم دارد. آنچه که می‌تواند جلوی مرگ‌ومیر را با وجود افزایش در میزان تردها را بگیرد کنترل بیشتر و محسوس‌تر عبور و مرور و حضور مستمر و مقتدرانه نیروی انتظامی (راهنمایی و رانندگی و پلیس راه کشور) در سطح شهرها و جاده‌های کشور

است. لازم به یادآوری است که استمرار در عملیات و برقراری انضباط اجرایی در عبور و مرور می‌تواند نقش اساسی در کاهش میزان تصادفات و مرگومیر ناشی از آن داشته باشد.

۴. نحوه انتقال مصدومین و مجروحین منجر به فوت به بیمارستان‌ها: اطلاعات سال ۱۳۹۲ نشان می‌دهد که از مجموع ۱۷,۹۹۴ نفر فوت‌شدگان حوادث رانندگی در این سال، معادل ۱۵,۰۴۴ نفر یا ۸۳/۵ درصد مصدومین و مجروحین منجر به فوت از طریق آمبولانس به مراکز درمانی انتقال پیدا کرده‌اند. بعد از آمبولانس نباید از نقش وسایل نقلیه عبوری که معمولاً فاقد لوازم، تجهیزات، امکانات و تجربه درمانی هستند غافل بود، زیرا در همین سال معادل ۱۹۰۰ نفر یا ۱۰/۶ درصد از مصدومین و مجروحین منجر به فوت توسط این وسایل نقلیه به مراکز درمانی انتقال پیدا کرده‌اند اگرچه انتظار این است که همه مصدومین و مجروحین ناشی از حوادث رانندگی از طریق آمبولانس که از تجربه و امکان درمان اولیه برخوردارند، به مراکز درمانی انتقال پیدا کنند ولی نقش وسایل نقلیه عبوری در این انتقال‌ها (به گواهی آمار) بالاست که این امر از عدم پوشش حمایتی وزارت بهداشت و درمان و هلال‌احمر و عدم حضور بموقع در حمل مصدوم حکایت دارد. می‌توان با افزایش میزان انتقال مصدومین و مجروحین از طریق آمبولانس و با به حداقل رساندن میزان انتقال‌ها توسط وسایل نقلیه عبوری، میزان مرگومیر ناشی از حوادث رانندگی را کاهش داد.

۵. تفکیک متوفیان در سال ۱۳۹۲: آمار پزشکی قانونی کشور نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۲ از مجموع ۱۷,۹۹۴ نفر فوت‌شدگان حوادث رانندگی معادل ۶,۴۳۴ نفر یا ۳۵/۸ درصد آنان را سرنشینان وسیله نقلیه، ۷,۰۷۳ نفر آنان یا ۳۹/۳ درصد آنان را رانندگان وسیله نقلیه و ۴,۱۷۰ نفر یا ۲۳/۲ درصد آنان را عابرین پیاده و بقیه را سایر، تشکیل داده‌اند. در این آمار، بیشترین کشته‌ها در حوادث رانندگی در سال ۱۳۹۲ مربوط به رانندگان و سپس مربوط به سرنشینان وسیله نقلیه است. در این رابطه باید گفت کشته شدن راننده‌ها در حوادث رانندگی بیشتر در حمل‌ونقل درون‌شهری می‌تواند اتفاق بیفتد در صورتی که کشته شدن سرنشینان بیشتر در حوادث رانندگی برون‌شهری می‌تواند مورد پیدا کند. در هر دو زمینه وجود وسیله نقلیه استاندارد و ایمن (به‌خصوص در سواری‌ها)، استفاده از کمربند ایمنی، حضور و کنترل مستمر و با قدرت نیروی انتظامی (راهنمایی و رانندگی و پلیس راه) می‌تواند در کاهش میزان کشته‌ها مؤثر باشد.

۶. کشته‌های ناشی از حوادث رانندگی در ایام نوروز ۱۳۹۰-۱۳۹۳: بررسی آمار کشته‌ها در حوادث رانندگی ایام نوروز (۲۵ اسفندماه تا فروردین سال بعد) سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۳ حکایت از آن دارد که این تعداد از ۱,۳۱۸ نفر در سال ۱۳۹۰ به ۱,۰۸۴ نفر در سال ۱۳۹۳ کاهش یافته که از متوسط کاهش ۵/۹ درصدی در سال در این دوره برخوردار است. در این دوره میزان کشته‌ها تنها در سال ۱۳۹۲ از رشد ۲/۴ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۱ برخوردار و در بقیه سال‌ها در این دوره همواره کاهش داشته است، متوسط روزانه کشته‌ها در این دوره به‌استثنای سال ۱۳۹۲ که از رشد ۲/۲ درصدی برخوردار بوده، همواره کاهش یافته به‌طوری که از ۶۵/۹ نفر در سال ۱۳۹۰ به ۵۴/۲ نفر در سال ۱۳۹۳ رسیده است. نگاهی به آمار کشته‌ها در ایام نوروز سال ۱۳۹۳ حکایت از آن دارد که از مجموع ۱,۰۸۴ نفر کشته ایام نوروز این سال، استان خوزستان با ۹۴ نفر، بیشترین و استان اردبیل با ۱۱ نفر، کمترین تعداد کشته‌ها در روز را در این ایام داشته‌اند. بعد از استان خوزستان، استان‌های فارس و خراسان رضوی هر یک با ۹۳ و ۷۱ نفر بیشترین و استان‌های کهگیلویه و بویراحمد و ایلام هر یک با ۱۲ و ۱۳ نفر کمترین تعداد کشته‌ها در روز را در ایام نوروز سال ۱۳۹۳ داشته‌اند کاهش میزان کشته‌ها در ایام نوروز از سال ۱۳۹۰ به سال ۱۳۹۳ مشخصاً به تدارک ویژه نیروی انتظامی (راهنمایی و رانندگی) برای این ایام و حضور قوی و مستمر این نیرو در مسیرهای عبور و مرور کشور برمی‌گردد ضمن اینکه در این سال‌ها در ارتقای کیفی تولید خودرو (به‌خصوص سواری) و نیز عرضه لوازم یدک استاندارد، اقدام چندان جدی صورت نگرفته است.

۷. نتیجه: از آنچه گذشته ملاحظه شد:

- به طور کلی همکاری و هماهنگی دست‌اندرکاران حمل‌ونقل کشور، برخورداری و استفاده از وسیله نقلیه ایمن و استاندارد و کیفیت مناسب تعمیر و نگهداری خودرو از جمله عوامل کاهش میزان مرگ‌ومیر در حوادث رانندگی به‌شمار می‌روند.
- استان‌های مسافرتی - زیارتی بیشترین تلفات و استان‌های کمتر برخوردار کمترین میزان تلفات در حوادث رانندگی را در سال ۱۳۹۲ داشته‌اند.
- وجود تلفات بالا در حوادث رانندگی برون‌شهری استان‌های زیارتی - مسافرتی طلب می‌کند تا در ایام و مناسبت‌های ویژه بر میزان کنترل و نظارت بر عبور و مرور در جاده‌های این استان‌ها به‌طور محسوسی اضافه شود.
- در حمل‌ونقل درون‌شهری نظیر حمل‌ونقل برون‌شهری، استان‌های بزرگ و برخوردار بیشترین تعداد تلفات و استان‌های کمتر برخوردار کمترین تلفات را در حوادث رانندگی سال ۱۳۹۲ داشته‌اند.
- با افزایش میزان انتقال مصدومین و مجروحین از طریق آمبولانس به مراکز درمانی می‌توان میزان مرگ‌ومیر ناشی از حوادث رانندگی را کاهش داد.
- استمرار در عملیات و انضباط اجرایی و کنترل مستمر و پیگیر عبور و مرور وسایل نقلیه می‌تواند نقش اساسی در کاهش میزان مرگ‌ومیر ناشی از حوادث رانندگی داشته باشد.
- کاهش میزان تلفات ناشی از حوادث رانندگی به عزم و اراده جدی نیاز دارد. می‌توان با عزم جدی و هماهنگی دستگاه‌های دست‌اندرکار میزان تلفات ناشی از حوادث رانندگی را به حداقل رساند.

